

ŠINKŪNŲ PILIAKALNIS

Romas JAROCKIS

2003 m. buvo tęsiami Šinkūnų piliakalnio (IP 259/A) (Ukmergės r.) liekanų archeologiniai tyrimai. Piliakalnis tyrinėtas 1979, 1990–1992, 1998 ir 2002 m. Ankstesnių tyrinėjimų ataskaitos yra saugomos LIIR, o tyrimų rezultatai ne kartą skelbti (žr. *ATL 1990 ir 1991 metais*, d. I, V., 1992, p. 49–51; *ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 45–46; *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 93–94; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 26).

2003 m. Šinkūnų piliakalnio V papėdėje buvo ištirti du plotai – 9 ir 10, iš viso 152 m² dydžio plotas bei žvalgyta piliakalnio aplinka. Tyrimų vietoje aptiktas neintensyvus kultūrinis sluoksnius. Jo storis siekia iki 50 cm. Absoliučią archeologinių radinių daugumą sudaro lipdytų puodų brūkšniuotu, grublėtu, lygiu ir gludintu paviršiumi šukės bei žiesta keramika. Iš surinktų 1244 šukių analizei tiko ir buvo inventorizuota 430 vienetų. Piliakalnio aplinkos žvalgymo rezultatai leidžia konstatuoti, kad suardyto piliakalnio V–PV papėdėje, maždaug 200 m² plote, dar yra išlikęs kultūrinis sluoksnius.

2003 m. archeologinių tyrinėjimų medžiaga ankstesniais tyrimais nustatytos piliakalnio chronologijos nepakeitė. Žmonės šioje pelkėtų žemumų apsuptoje kalvoje gyveno apie 1000 metų, t. y. nuo pirmųjų amžių po Kr. iki II tūkst. pradžios.

ŠINKŪNAI HILL-FORT

At the western foot of the Šinkūnai hill-fort, two areas – 9 and 10 (in total 152 m²) were explored as well as the surroundings of the hill-fort were surveyed. During the explorations the cultural layer up to 50 cm thick was detected. Absolute majority of archaeological finds (430 units) were fragments of handmade pots with brushed, rusticated, burnished and plain surface and wheelmade pottery. The archaeological material of 2003 year has not changed the hill-fort chronology established by the earlier explorations. People lived in this hill surrounded by swales for 1000 years, i.e. from the first centuries A.D. until the beginning of the 2nd millennium.

DARGUŽIŲ SENOVĖS GYVENVIETĖ

Julius KANARSKAS

Dargužių senovės gyvenvietė (Klaipėdos r.) nustatyta 2003 m., tyrinėjant šalia Romų gyvenvietės statomo vandens ir sporto pramogų komplekso žemės sklypą. Ji yra Dargužių kaimo žemių PV pakraštyje, 1,35 km į R nuo Baltijos jūros, 0,75 km į V nuo Klaipėdos–Liepojos magistralės, kairiajame Cypus upelio krante.

Kultūrinio sluoksniu pėdsakai išliko pramogų komplekso sklypo centrinės dalies ŠR pusėje, arčiau upelio esančioje pakilumoje.

Viršutinis senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksniu horizontas, kurio storis siekia 26–30 cm, visiškai sunaikintas aktyvios ūkinės veiklos. Jame aptikta naujausiems laikams būdingų degto molio plytalių ir čerpių trupi-

nių, akmens anglių gabaliukų, artilerijos sviedinių skeveldrų, šautuvo šovinių kulku, glazūruotos keramikos ir fajanso šukių.

Apatinis, nesunaikintas, senovės gyvenvietės kultūrinio sluoksnio horizontas siekia 15–20 cm storio. Jame esama anglių, degusio molio tinko smulkių fragmentų. Šurfe 7 rastas nedidelis geležinio peilio geležtės fragmentas, o šurfe 9 iširta ugniavietė, kurios dugnas buvęs 63 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus.

Ugniavietės duobėje aptikta pora apžiestos keramikos šukių, kurios priskiriamos vadinamajam vakarų slavų tipui ir yra būdingos seniesiems pajūrio gyventojams kuršiams.

Apnaikinta senovės gyvenvietės dalis išliko aukščiausioje pakilumos dalyje bei jos šlaituose ir apima apie 0,5 ha plotą. Buvo tikimasi rasti kultūrinio sluoksnio pėdsakų ir pakilumos PV pusėje, tačiau čia iširtuose šurfuose 10, 12–16 senovės gyvenvietės kultūriniam sluoksniui būdingų žymių nepastebėta. Jeigu jis čia ir buvo, greičiausiai buvo sunaikintas aktyvios žmogaus ūkinės veiklos.

Senovės gyvenvietė datuojama XI–XII a.

ir yra vertinga kaip pajūrio žemėse gyvenusių kuršių genties materialinės kultūros paminklas. Jos teritorijoje žemės ir statybos darbai sustabdyti ir pradėta paminklo įforminimo procedūra.

DARGUŽIAI ANCIENT SETTLEMENT

The Dargužiai ancient settlement (Klaipėda district) was found in 2003. It covers the area of 5 ha and extends 1,35 km to the east from the Baltic Sea and 0.75 km to the west from Klaipėda–Liepaja highway on the left bank of the Cypa stream.

The 26–30 cm thick top horizon of the cultural layer was completely destroyed by active farming. The bottom undisturbed horizon of the cultural layer is 15–20 cm thick. It contains coal, small fragments of burnt clay daub. In test pit 9, a fireplace pit dug up to 63 cm deep from the current earth surface was explored. It contained fragments of wheelmade pottery attributed to the Western Slavic type and characteristic to the Curonians, the ancient inhabitants of the Baltic seacoast.

The ancient settlement is dated to the 11th–12th centuries.

IMBARĖS PILIAKALNIO GYVENVIETĖ

Julius KANARSKAS

Imbarės piliakalnis su priešpiliu ir gyvenvietė (Kretingos r.) (A1710K) yra 0,5 km į R nuo Kretingos–Salantų kelio, 0,15 km į V nuo Salantų–Nasrėnų ir Imbarės kelių kryžkelės, Salanto dešiniajame krante.

Pirmąkart Imbarės (Embare) vardas paminėtas Kuršo vyskupo Heinricho rašte, rašytame 1253 m. balandžio 5 d. Livonijos

ordino magistrui dėl pietinių Kuršo žemių pasidalijimo. Tuo metu Imbarė priklausė kuršių gyvenamai Cėklio žemei.

Imbarės piliakalnio archeologinis kompleksas yra vienas įdomiausių ir labiausiai iširtų Vakarų Lietuvos archeologijos paminklų. 1884–1885 m. piliakalnį žvalgė Tadas Daugirdas, o 1898 m. – Juozapas Žiogas, tyrinėję šalia